

Yangi \$5 pul
Havfsizroq. Kuchliroq. Ishonchli.

Bosma Ma`Lumotlar

Qo`shma soxtalashtirishga pulining boshqichlari

Koloniyal banknotalari **1690**

Massachusetts ko`rfazi Koloniyasi o`n uchta original koloniyalarning biri bo`lib harbiy expedsiyalarning xarajatlarini qoplash uchun birinchi marta qog`oz pullarni amalda joriy etgan. Bu amaliyot esa keyinchalik boshqa koloniyalarga ham tarqalgan.

Franklinning o`ziga xos qalbakilashtirishga qarshi vositasi **1739**

Filadelfiyadagi Benjamin Franklinning bosma firmasi tabiiy bosma bilan koloniyal pullarni bosmadan chiqqargan – uning o`ziga xosligi namuna quymasining rel`efli siqqichi amalda barglardan iborat edi. Bu jarayon pullarni qalbakilashtirishga qarshi novatorlik va samara berib uni bir asrlar davomida boshqalar to`liq anglay olmadи.

Britan taqiqlari **1764**

Koloniyal qog`oz pullarga bir necha yillar davomida chek qoyishdan so`ng Buyuk Britaniya nihoyat koloniylar tomonidan chiqarilgan qog`oz pullarga taqiq qo`ydi.

Mintaqaviy pul **1775**

Inqilobiy urushni moliyalashtirish uchun Mintaqaviy Kongress qog`oz pullarni chiqardi. Kontinental pullar Ispaniyaning qayta ishlangan dollarlar bo`lgan. Ichida qattiq himoyasiz b`olganligi uchun pullarni qalbakilashtirish oson edi va tezda bu pullar o`zining qiymatini yo`qotdi hamda "Kontinentalga ham arzimaydi" degan matal tug'dirdi.

Shimoliy Amerika Banki **1781**

Kongress Filadelfiyada birinchi milliy bank sifatida Shimoliy Amerika Bankini qonunlashtirdi, u tajribasiz davlatga moliyaviy amallarni qo`llab – quvvatlash maqsadida tashkil qilindi.

Dollar **1785**

Kongress Qo`shma Shtatlarning pul birligi sifatida dollarni qabul qildi.

Birinchi Markaziy Bank **1791**

Kongress 20 yil davomida AQSHning G`aznachilik moliyaviy agenti sifatida xizmat qilish uchun Qo`shma Shtatlarning Bankini qonunlashtirdi. Bank 1811 yilgacha ya`ni Kongress bankning qonuniyligini qayta tiklashdan voz kechgunga qadar birinchi b`olib davlat uchun markaziy bank funksiyalarni bajarib keldi. Markaziy Bank sistemasining milliy moliyaviy zaruriyatlar uchun muhimligini tan olgan holda Kongress 1861 yilda boshqa yana 20 yil muddatga ikkinchi Qo`shma Shtatlarning Bankini qonunlashtirdi.

Pul Sistemasi **1792**

1792 yilda Mayda pullar Qonuni AQSH ning Pul Saroyini yaratdi va federal pul sistemasini tashkil qildi, tanga pullar to`plamini belgiladi va har bir tangalarning oltin, kumush yoki misdagini narxini aniqladi.

Yangi \$5 pul
Havfsizroq. Kuchliroq. Ishonchli.

Bosma Ma`Lumotlar

Ko'k bakslar **1861**

AQShning federal hukumati tomonidan qog`oz pullarning birinchi aylanishi 1861 yilda tarqaldi. Fuqoroviy Urushni moliyalashga majbur bo'lgan Kongress AQSHning G`aznachilik stavkasiz Veksellarini taklif etdi. Bu banknotalar o`zining rangi tufayli "Ko'k bakslar" nomiga ega bo`ldi. Bugunda ham 1861 yilda chiqarilgan pullar o`zining to`la qiymatida qolmoqda.

Birinchi \$10 pullar **1861**

1861 yilda G`aznachilik Bo`limi tomonidan chiqarilgan birinchi \$10 pullar veksellar deb atalgan. Bu pulning old tomonida Prezident Abraham Linkolnning sur`ati paydo bo`ldi.

Loyiha **1862**

1862 yilda AQSHning qog`oz pullarini loyihalohsda qalbakilashtirishga qarshi kurashish maqsadida pullarga jilolangan ajoiyb-chiziq hamda murakkab geometrik shakl, G`aznachilik muhri va jilo berilgan imzo qo`shuldi. Usha vaqtidan boshlab AQSHhning G`aznachiligi pullarning qalbakilashtirishning oldini olish uchun ularga o'ziga xos xususiyatlar qushib bormoqda.

Milliy Bank Sistemasi **1863**

Kongress Milliy Bank Sistemasini tashkil qildi va Milliy Bankning pullarning chiqishi ustidan nazorat qilish uchun AQSH G`aznachiligiga vakolat berdi. Bu sistema "milliy" banklarni rostlab turish va ustunlik berib turish uchun Federal tavsiylarni ishlab chiqdi va Qo`shma Shtatlarning obligatsiyalarni sotib olishi bo`yicha himoyalangan milliy pullarni chiqarishdga ushbu banklarga vakolat berdi.

Maxfiy Xizmat **1865**

Qo`shma Shtatlarning Maxfiy Xizmati G`aznachilik byurosini sifatida tashkil etilib uning maqsadi qalbaki pul yasovchilarining faoliyatlari tufayli xalqning milliy pul birligiga ishonchini yo`qotmasligini nazorat etishdan iborat edi.

Jilolash va Bosma Byurosi **1877**

G`aznachilik bo`limining Jilolash va Bosmalash byurosini barcha AQSH pullarini bosmadan chiqarishni boshlagan.

Orqa rangli fonli Qog`oz pullar **1905**

Oxirgi AQSHning bosmadan chiqqan rangli orqa fonli qog`oz pullari Oltin guvohnomali \$20 pul birligi edi va unda oltin fon hamda qizil muhr va seriya raqamlari bor edi.

Federal Rezerv Qonuni **1913**

1913 yilning Federal Rezerv Qonuni Federal Rezerv Sistemasini milliy markaziy bank sifatida tashkil qildi va mamlakatning o'zgarib turadigan moliyaviy ehtiyojlariga tez javob beradigan milliy bank sistemasini ta'minladi. Federal Rezerv Kengashi Federal Rezerv pul birligi deb nomlangan yangi pullarni chiqardi.

Birinchi Federal Rezervning \$10 puli **1914**

Birinchi Federal Rezervning \$10 puli 1914 yilda chiqarildi. Bu pullar bugungi pullarga nisbatan kattaroq va old tomonida Prezident Andryu Jeksonning su'rati mavjud.

Yangi \$5 pul
Havfsizroq. Kuchliroq. Ishonchli.

Bosma Ma`Lumotlar

Standartlashtirilgan Loyiha **1929**

Birinchi barcha qog`oz pullarning paydo bo`lishiga tegishli keng o`zgarishlar 1929 yilda ro`y berdi. Pullarni ishlab chiqarishga ketadigan xarajatlarni kamaytirish uchun harakatlar tufayli barcha qog`oz pullarning o`lchami taxminan 30 foizga kamaytirildi. Bunga qo`shimcha ravishda aylanishda bo`lgan har xil loyihadagi pullarning soni kamaytirildi, butun AQSH bo`ylab barcha turdagи qog`oz pullarning har biri standartlashtirilgan loyihaga ega bo`ldi. Bu standartlashtirish xalqqa haqiqiy va qalbaki pullarni farqlashga osonlik yaratdi.

Biz xudoga ishonamiz **1957**

1955 yildagi qonunga binoan barcha pullardagi “Biz xudoga ishonamiz” deb atalgan Milliy Chaqiriq ishlataladi. Bu birinchi marta chiqqan 1957 yildagi seriyada Kumush guvohnomali \$1 pulda paydo bo`ldi va Federal Rezerv pullarining 1963 yil seriyalarida paydo bo`la boshladi.

Himoya tasmasi mikrobosmalash **1990**

Himoya ipi va mikrobosmalash ilg`or nusxalash va bosmalash texnikasi tomonidan qalbakilashtirishga qarshi ishlab chiqildi. Bu belgililar birinchi marta 1990 yilgi seriyalarda \$100 pulda paydo bo`ldi. 1993 yildagi seriyalardan boshlab bu belgililar \$1 va \$2 dollardan tashqari barcha pullarda paydo bo`ldi.

Pulni qayta loyihalash **1996**

67 yil davomida birinchi keng miqyosdagi loyiha bo`yicha o`zgarish bo`lib AQSHning qog`oz pullariga yangi qalbakilashtirishga qarshi vositalar kiritildi. 1996 yilda chiqqan yangi pullar \$100 dan boshlandi keyin esa 1997 yilda \$50, 1998 yilda \$20 va 2000 yilda \$10 va \$5 pullar bilan davom etdi.

Mamlakatning Xavfsizlik Bo`limiga Xavfsizlik Xizmati birlashdi **2003**

Dollarni qalbakilashtirishga qarshi himoyalash mamlakatni himoya qilishning boshqa faoliyatları bilan yonma – yon qilib belgilandi, chunki AQSHning xavfsizlik xizmati AQSHning yangi Xavfsizlik Bo`limiga birlashgan edi.

Yangi \$5 pul
Havfsizroq. Kuchliroq. Ishonchli.

Bosma Ma`Lumotlar

Pulning yangi rangi:

Xavfsiz.

Kuchli.

Ishonchli.

Yangi \$20 pul
2003

Soxtalshtirishga qarshi turish uchun AQSH hukumati 2004 yilda yangi seriyali loyihalar chiqardi. Qayta loyihalangan \$20 pul quyidagilarga ega:

- *Rangi o`zgaradigan siyoh:* pulning yusidagi pastroqdagi o`ng tomonda joylashgan "20" raqamiga qarang. Siz pulni yuqoriga va pastga egsangiz rangi o`zgaradigan siyoh mis rangdan yashil rangga o`zgaradi. Yangi loyihadagi rang o`zgarishi ancha dramatik b`olib u odamlarga o`zlarining pullarini tekshirishni osonlashtiradi.
- *Suv belgilari:* Pulni yorug`lik nuri ustida tuting va suv belgisiga yoki katta sur`atga oxshash nimjon tasvirga qarang. Suv belgisi bu qog`ozning bir qismidir va pulning ikki tomonidan ham ko`rinadi.
- *Himoya tasmasi:* Pulni yorug`lik nuri ustida tuting va himoya tasmasiga yoki qog`oz ichida joylashgan plastik yolakchaga qarang, u pulning bir tomonidan vertikal o`tkazilgan. Agar siz yaqin qilib qarasangiz pulning ikkita tomonidan ham ko`rinadigan tasma bo`ylab "USA TWENTY" so`zi va kichkina bayroq mavjud. Himoya tasmasi ham ultrabinafsha nurda yashil rangda tovlanadi.

Yangi \$50 pul
2004

Qayta loyihalangan \$50 pul 2004 yil 28 sentyabrda chiqarilgan va quyidagi xavsizlik imkoniyatlarga ega:

- *Rangi o`zgaradigan siyoh:* pulning yusidagi pastroqdagi o`ng tomonda joylashgan "50" raqamiga qarang. Siz pulni yuqoriga va pastga egsangiz rangi o`zgaradigan siyoh mis rangdan yashil rangga o`zgaradi. Yangi loyihadagi rang o`zgarishi ancha dramatik b`olib u odamlarga o`zlarining pullarini tekshirishni osonlashtiradi.
- *Suv belgilari:* Pulni yorug`lik nuri ustida tuting va suv belgisiga yoki katta sur`atga oxshash nimjon tasvirga qarang. Suv belgisi bu qog`ozning bir qismidir va pulning ikki tomonidan ham ko`rinadi.
- *Himoya tasmasi:* Pulni yorug`lik nuri ustida tuting va himoya tasmasiga yoki qog`oz ichida joylashgan plastik yolakchaga qarang, u pulning bir tomonidan vertikal o`tkazilgan. Agar siz yaqin qilib qarasangiz pulning ikkita tomonidan ham ko`rinadigan tasma bo`ylab "USA 50" so`zi va kichkina bayroq mavjud. Himoya tasmasi ham ultrabinafsha nurda yashil rangda tovlanadi.

Yangi \$5 pul
Havfsizroq. Kuchliroq. Ishonchli.

Bosma Ma`Lumotlar

Yangi \$10 pul 2006

Qayta loyihalangan 2004A seriyali \$10 pullar 2006 yil 2 Martda chiqarilgan. Seriyadagi "A" belgilash puldagi ba`zi bir belgilar o`zgarganligini ko`rsatadi; bu holda G`aznachilik muhri o`zgaradi. Qayta lohiyalangan \$10 pullar quyidagi xavsizlik belgilarga ega:

- *Rangi o`zgaradigan siyox:* pulning yuzidagi pastroqdagi o`ng tomonda joylashgan "10" raqamiga qarang. Siz pulni yuqoriga va pastga egsangiz rangi o`zgaradigan siyox mis rangdan yashil rangga o`zgaradi. Yangi loyihadagi rang o`zgarishi ancha dramatik b`olib u odamlarga o`zlarining pullarini tekshirishni osonlashtiradi.
- *Suv belgilari:* 10 dollarlik pulingizni yorug`lik nuri ustida tuting, katta sur`atning o`ng tomonida G`aznachilik kotibi Alexander Hamilton sur`ati paydo bo`lishiga qarang. Bu pulning ikki tomonidan ham ko`rinadi. Qayta loyihalangan \$10 pullarda ichi bo'sh oval suv belgisi joylashgan joyda loyiha ichiga kiritilgan.
- *Himoya tasma:* 10 dollarlik pulingizni yorug`lik nuri ustida tuting va qog`oz ishida joylashgan plastik yolakcha mayjudligiga ishonch hosil qiling. Juda kichik bosmada "USA TEN" so`zi va kichkina bayroq mayjud. Bu sur`atning o`ng tomonida vertikal ravishda o`tgan va pulning ikkita tomonidan ham ko`rinadi. Bu himoya tasmasi ultrabinafsha nurda apelsin rangda tovlaniadi.

Yangi \$5 pul 2008

Qayta loyihalangan \$5 pullar 2008 yil 13 Martda chiqarilgan. Yangi va kengaytirilgan himoya belgilariga ega bu \$5 pul uni tekshirishni osonlashtiradi va potensial qalbaki pul yasovchilarga qiyinlik tug`diradi. Qayta lohiyalangan \$5 pullar quyidagilarga ega:

- *Suv belgilari:* Qayta ishlangan \$5 pulda ikkita suv belgilar mavjud. Eski loyihadagi \$5 pulda mavjud bo`lgan Prezident Linkolnning suv belgili sur`ati takrorlangan va uning o`ng tomonida bo`sh joyda yirik "5" raqamli suv belgisi joylashgan. Ikkinci suv belgisi – uchta kichikroq "5" lar ustuni yangi loyihadagi \$5 pulga qo`shilgan va sur`atning chap tomoniga joylashtirilgan.
- *Himoya tasma:* Joylashtirilgan himoya tasmasi vertikal o`tkazilgan va yangi loyihadagi \$5 pulda sur`atning o`ng tomonida joylashtirilgan. "USA" harflari "5" dan keyin ketma-ket b`olib alternativ belgilar tasmasi bo`ylab pulning ikki tomonidan ham ko`rinadi. Himoya tasmasi ultrabinafsha nur ostida k`ok tuska kiradi.